

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1795
Toplantı Tarihi/Sayısı : 6.12.2023/39
Karar Numarası : 2023/980
Başvuran : N. M.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın bulunduğu ceza infaz kurumundaki tutulma koşullarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuruda, başvuran özetle:

a. İki ay önce Kuruma nakille geldiğini, geldiği gün Mahkum Kabul Biriminde çalışan infaz ve koruma memurlarının “Buraya neden geldin, bu cezaevi memur için de mahkum için de sürgün yeridir, keşke gelmeseydin.” dediklerini,

b. Yemeklerin kötü ve özensiz yapıldığını,

c. Koridorların kirli olduğunu, duvarlardaki boyaların döküldüğünü, muslukların kırık, lavaboların bozuk olduğunu,

ç. Sıcak su sorununun yaşandığını,

d. Kurumda doktorun bulunmadığını, revirde ilaç ve ekipmanın olmadığını belirtmiştir.

3. Muhatap Kurumdan alınan yazılı görüşte özetle:

a. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un “İnfazda temel ilke” başlıklı 2’nci maddesi gereğince Kurumda görev yapan tüm personelin görevlerini ifa ederken mevzuat hükümleri çerçevesinde hareket ettiği,

b. Kurumun araç ve gereçleri ile binaların bakım, onarım ve tamirat işlerinin Kurum teknisyenleri tarafından yerine getirildiği,

c. Mahpusların oda yerleştirme işlemleri sırasında oda ve eklentilerinde bulunan demirbaş eşyaların tam ve eksiksiz teslim edildiği, Kurum kantininde musluk başlığının bulunduğu ve mahpusların satın alabilecekleri,

ç. Kurumda olası muhtemel teknik sorunların meydana gelmesi halinde Kurumda görevli teknisyenlerin ivedi olarak müdahalede bulunduğu, sorunların en kısa sürede çözülerek mahpusların hizmetine sunulduğu, Kurumda barındırılan mahpusların Kurum İdaresine, Cumhuriyet Başsavcılığına ve diğer yetkili mercilere bu yönde herhangi bir şikayetin bulunmadığı,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

d. Yemeklerin Patnos Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından pişirilerek tedarik edildiği, 2022 yılında mahpuslara daha kaliteli ve verimli yemek pişirebilmek için Adalet Bakanlığı tarafından iâşe bedelinin 22 TL'den 50 TL'ye çıkarıldığı,

e. Patnos Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından gönderilen yemeklerin Kurumun mutfak giriş bölümünde muayene ve kabul işlemlerinin yapıldığı, yapılan kontroller sonucunda bozuk, tarihi geçmiş veya alınması durumunda sorun teşkil edebilecek gıdaların Kuruma kabul edilmeyerek tekrar geldiği Kuruma iade edildiği, uygun olarak muayene ve kabulü gerçekleşen gıdaların ise mahpuslara eşit ve hijyenik şekilde dağıtıldığı, Kurumda barındırılan diğer mahpusların konu ile ilgili herhangi bir şikâyetinin bulunmadığı,

f. Kurumda CNG sistemi kurularak sıcak suya ulaşımında yaşanan sıkıntıların önüne geçildiği, mahpusların barındırıldığı koğuşlara her gün belirli saatlerde eşit şekilde sıcak su tedarikinin sağlandığı,

g. Kurum Revir Biriminde bir aile hekimi, bir diş doktoru, iki sağlık memuru ile yeteri kadar infaz ve koruma memurunun görev yaptığı, mahpusların hazırlanan program çerçevesinde Revir Birimine çıkarıldıkları, muayene ve tedavilerinin yapıldığı, acil hastaların 112 Acil Servis çağrılarak hastane sevklerinin yapıldığı, dış hastaneye sevk işlemlerinin günlük olarak yapıldıktan sonra aynı gün Cezaevi Jandarma Bölük Komutanlığına bildirildiği,

ğ. Kurumda görevli hekimlerin izinli veya raporlu olması durumunda Müdürlük tarafından Patnos İlçe Sağlık Müdürlüğü ile gerekli yazışmalar yapılarak hekim görevlendirmesinin yapıldığı,

h. Başvuranın Kurumda bulunduğu süre içerisinde Revir Birimine çıkarıldığı, muayenelerinin yapıldığı, sevk işlemlerinin gerçekleştirildiği, reçete edilen ilaçların temin edilerek kendisine teslim edildiği belirtilmiştir.

4. Muhatap Kurumdan alınan yazılı görüş başvurana iletilmiş, başvuran süresi içerisinde yazılı görüş sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karar bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında düzenlenmiştir.

6. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; "*özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin kuruma bizzat başvuru yapabileceği*" hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesine göre:

"*Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*"

8. Aynı Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesinin birinci fıkrasına göre;

"*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddiaları, muhatap Kurumun yanıtları ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

10. Başvuru kapsamında incelenen belgelerden başvurunun muhatap Kurumdaki tutulma koşullarına ilişkin olduğu anlaşılmıştır. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 09/02/2021 tarihli ve 147 nolu toplantısında alınan 2021/16 sayılı karar uyarınca Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna 10/08/2021 tarihinde bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret neticesinde, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 15/03/2022 tarihli ve 2022/171 sayılı kararıyla 2022/11 nolu Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu kabul edilmiştir.

11. Başvuranın ilk iddiası; yemeklerin kötü ve özensiz yapıldığına ilişkindir. Muhatap Kurum, yemeklerin Patnos Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından pişirilerek tedarik edildiğini, 2022 yılında mahpuslara daha kaliteli ve verimli yemek pişirebilmek için Adalet Bakanlığı tarafından iâşe bedelinin 22 TL'den 50 TL'ye çıkarıldığını, Patnos Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından gönderilen yemeklerin Kurumun mutfak giriş bölümünde muayene ve kabul işlemlerinin yapıldığını, yapılan kontroller sonucunda bozuk, tarihi geçmiş veya alınması durumunda sorun teşkil edebilecek gıdaların Kuruma kabul edilmeyerek tekrar geldiği Kuruma iade edildiğini, uygun olarak muayene ve kabulü gerçekleşen gıdaların ise mahpuslara eşit ve hijyenik şekilde dağıtıldığını, Kurumda barındırılan diğer mahpusların konu ile ilgili herhangi bir şikâyetinin bulunmadığını belirtmiştir. 26/5/2005 tarihli ve 25978 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Hükümlü ve Tutuklular ile Ceza İnfaz Kurumu Personelinin İâşe Yönetmeliği'nin 5'inci maddesine dayanılarak günlük iâşe bedeli 15/11/2022 tarihinden itibaren uygulanmak üzere; hükümlü ve tutuklular ile görevi başında bulunan personel için 22,00 TL'den 50,00 TL'ye, ceza infaz kurumlarında barındırılan çocuk hükümlü ve tutuklular için 44,00 TL'den 75,00 TL'ye, kurumda annesiyle birlikte kalan çocuklar ile süt emziren hükümlü ve tutuklu anneler ve hamileler için 44,00 TL'den 75,00 TL'ye yükseltilmiştir. Muhatap Kurumda yemeklerin aynı yerleşkede bulunan Patnos Açık Ceza İnfaz Kurumu bünyesinde hazırlanarak Kuruma getirildiği, yemeklerin yemek arabalarında bulunan benmariler ile görevlilerce odalara hijyen kurallarına uygun olarak dağıtıldığı anlaşılmıştır (Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, Rapor No: 2022/11, Ankara, 2022, para. 62).

12. Başvuranın ikinci iddiası; koridorların kirli olduğu, duvarlardaki boya ların döküldüğü, muslukların kırık, lavaboların bozuk olduğuna ilişkindir. Muhatap Kurum, Kurumun araç ve gereçleri ile binaların bakım, onarım ve tamirat işlerinin Kurum teknisyenleri tarafından yerine getirildiğini, mahpusların oda yerleştirme işlemleri sırasında oda ve eklentilerinde bulunan demirbaş eşyaların tam ve eksiksiz teslim edildiğini, Kurum kantininde musluk başlığının bulunduğunu ve mahpusların satın alabileceklerini, Kurumda olası muhtemel teknik sorunların meydana gelmesi halinde görevli teknisyenlerin ivedi olarak müdahalede bulunduğunu, sorunların en kısa sürede çözümlenerek mahpusların hizmetine sunulduğunu, Kurumda barındırılan mahpusların Kurum İdaresine, Cumhuriyet Başsavcılığına ve diğer yetkili mercilere bu yönde herhangi bir şikâyetinin bulunmadığını belirtmiştir. Yapılan inceleme neticesinde Kurumda dört adet teknisyenin bulunduğu, başvuranın iddiaları ile benzer şikâyetlerin diğer mahpuslar tarafından yapılmadığı, musluk, musluk ucu ile musluk ucu hortumunun kantinde satıldığı ve mahpuslar tarafından temin edilebileceği anlaşılmıştır (TİHEK, Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu,

para. 14-26).

13. Başvuranın üçüncü iddiası; sıcak su sorununun yaşandığına ilişkindir. Muhatap Kurum, Kurumda CNG sistemi kurularak sıcak suya ulaşımında yaşanan sıkıntıların önüne geçildiğini, mahpusların barındırıldığı koğuşlara her gün belirli saatlerde eşit şekilde sıcak su tedarikinin sağlandığını belirtmiştir. Yapılan incelemede; Kurumda 2022 yılının Ocak ayından itibaren otomasyon sistemine geçildiği, sıcak suyun koğuşlara her gün sabah saat 05.00 ile 07.00 arası verildiği, bunun dışında her koğuşa gınaşırı iki saat sıcak suyun sağlandığı öğrenilmiştir (TİHEK, Patnos L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Ziyareti Raporu, para. 21).

14. Başvuranın son iddiası; Kurumda doktorun bulunmadığı, revirde ilaç ve ekipmanın olmadığına ilişkindir. Muhatap Kurum, Kurum Revir Biriminde bir aile hekimi, bir diş doktoru, iki sağlık memuru ile yeteri kadar infaz ve koruma memurunun görev yaptığını, mahpusların hazırlanan program çerçevesinde Revir Birimine çıkarıldıklarını, muayene ve tedavilerinin yapıldığını, acil hastaların 112 Acil Servis çağrılarak hastane sevklerinin yapıldığını, dış hastaneye sevk işlemlerinin günlük olarak yapıldıktan sonra aynı gün Cezaevi Jandarma Bölük Komutanlığına bildirildiğini, Kurumda görevli hekimlerin izinli veya raporlu olması durumunda Müdürlük tarafından Patnos İlçe Sağlık Müdürlüğü ile gerekli yazışmalar yapılarak hekim görevlendirmesinin yapıldığını, başvuranın Kurumda bulunduğu süre içerisinde Revir Birimine çıkarıldığını, muayenelerinin yapıldığını, sevk işlemlerinin gerçekleştirildiğini, reçete edilen ilaçların temin edilerek kendisine teslim edildiğini belirtmiştir. Yapılan incelemede; başvuranın Kuruma 14/9/2022 tarihinde nakil geldiği, 15/9/2022 tarihinde ilk muayenesinin yapıldığı, 14/9/2022 – 5/10/2022 tarihleri arasında revir talep dilekçelerine istinaden toplamda dört defa Kurum Revir Birimine çıkarıldığı, Kurum hekimi ve diş doktoru tarafından şikâyetine yönelik muayenelerinin yapıldığı, ilaçlarının reçete edildiği ve reçete edilen ilaçların kendisine teslim edildiği anlaşılmıştır.

15. Tüm bu tespitler ışığında; başvuranın bulunduğu ceza infaz kurumundaki tutulma koşullarına ilişkin iddialarının gerçeği yansıtmadığı, başvuranın iddialarını ispat edecek delil ve emareleri Kurumumuza sunmadığı anlaşıldığından açıkça dayanaktan yoksun olan başvurunun kabul edilmez olduğu sonucuna varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

6/12/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye